

Organisering för klimatomställning

Analys av Viable Cities Klimatkontrakt 2030 för 2024/2025

Viable Cities Insikt 2025:2 sammanfattar städernas texter som berör organisationen av det lokala klimatomställningsarbetet i omställningsteam och ledningsgrupper i Klimatkontrakt 2030 (version 2024) samt 2030-städernas lägesrapporter samma år.

Hur städerna har valt att organisera och bemanna sina omställningsteam och andra grupperingar med centrala funktioner i att styra, leda och samordna det lokala klimatomställningsarbetet och/eller engagemanget i Klimatneutrala städer 2030 varierar. I vissa städer är omställningsteamet mer eller mindre lika med processledningen, i andra fungerar det som ett stöd till denna. I några städer fokuserar omställningsteamet på den kommuninterna omställningsprocessen, i andra driver det även den samlade lokala klimatomställningen. Beroende på val av organisatorisk lösning varierar uppgifter och ansvar för omställningsteamet. Sammanfattningsvis fokuserar de dock i hög utsträckning på samordning och samverkan, framdrift av handlingsplaner och färdplaner samt för uppföljning och lärande.

Aktörer utanför kommunkoncernen är med

Några städer arbetar med ett omställnings- eller innovationsteam som består av aktörer både inom och utom kommunkoncernen.

I **BORLÄNGE** består innovationsteamet av Borlänge kommun som projektägare, Borlänge Energi, Tunabyggen, Hushagen, Högskolan Dalarna, IKEA, Rolf Ericson Bil, Maserfrakt, Din Bil, SSAB, IK Brage, 2047 Science Center och Dalarna Science Park, i Borås av Borås Stad, Science Park Borås, Navet Science Center, Borås Energi och Miljö AB och Fristadbostäder AB. Denna typ av organisation har underlättat ett sammanhållet arbete och nya sätt att samarbeta med fler initiativ och ökad handlingskraft som följd.

I **MARIESTAD**s omställningsteam, som fungerar som ett stöd till processledningen, ingår representanter från AB Volvo, VänerEnergi AB, Sweco, Högskolan i Skövde, Linköpings universitet, LRF Mariestad, Biosfärområde Vänerskärgrården med Kinnekulle ideell förening samt kommunens Agenda 2030-grupp.

Kärnan i **SKELLEFTEÅ**s kommuninterna klimatomställningsarbete är Sustainable Skellefteå, en koncernövergripande plattform för samverkan, där förutom Skellefteå kommun också SKEBO, Skellefteå Kraft, Skellefteå Science City, Skellefteå Airport, Skellefteå buss och Visit Skellefteå ingår.

Endast kommunanställda

I andra städer bemannas omställningsteamet enbart av medarbetare från kommun-koncernen. Inte sällan har omställningsteamet en bas i den del av organisationen som ansvarar för hållbar utveckling eller miljö- och klimatfrågor, och kompletteras med andra strategiskt viktiga kompetenser. Så är fallet i exempelvis **JÄRFÄLLA**, där representanter för andra förvaltningar och avdelningar kompletterar Avdelningen för hållbar utveckling för att integrera alla relevanta delar av kommunen i klimatomställningsarbetet. I **NACKA** är det den nya enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete som utgör omställningsteamet. **UMEÅ** framhåller att kommunens strateg för klimatanpassning ingår i det kommuninterna omställningsteamet tillsammans med klimatomställningstrategerna. I **ÖREBRO** ingår funktioner för social hållbarhet och klimatsmart finansiering i omställningsteamet, och staden avser också att inkludera krisberedskap och samhällsplanering som funktioner och perspektiv i klimatomställningsteamet för att skapa förutsättning för att integrera klimatanpassning i omställningsarbetet.

Olika sätt att samordna

LINKÖPING har valt att ge ett team, Klimatteamet, samordningsansvaret för det kommuninterna omställningsarbetet, medan omställningsteamet samordnar och driver arbetet mellan olika projektparter inom den mer omfattande processen Klimatneutrala Linköping 2030. I **MALMÖ** består den operativa ledningsfunktionen av ett processledningsteam med processledare, projektledare, kommunikatör och samordnare för aktörs-samverkan, kompletterat bland annat med samordnare för vart och ett av de sju tematiska klimatomställningsområdena och särskilt utsedda förvaltningssamordnare med ansvar för att säkerställa att linjering mellan deras förvaltningars verksamhetsplanering och Klimatomställning Malmös färdplaner.

Tvärfunktionella team och fora spelar en roll i att bryta med traditionella silostrukturer och möjliggöra att hela den kommunala verksamheten arbetar mot samma klimatmål, utifrån sina egna expertområden. De tvärfunktionella teamen fungerar ofta som särskilda arbetsgrupper eller fokusområdesteam för de prioriterade områdena (fokusområden, omställningskategorier, utsläppssektor etc.) i omställningsarbetet med uppgift att till exempel ta fram aktivitetsplaner för de olika fokusområdena.

I **HELSINGBORG** och Malmö ligger ansvaret för driva arbetet inom sektorerna eller områdena, inklusive att ta fram färdplaner för utsläppsminskningar, på särskilda samordningsansvariga. I **LUND**s planerade omställningsteam är denna uppgift istället avsedd att ligga på omställningsteamet, som bland annat ska bestå av omställningsledare för vart och ett av klimatomställningsområdena.

Förankring på ledningsnivå

Ett antal städer framhåller vikten att ge arbetet en tydlig förankring på ledningsnivå. Som **ENKÖPING** skriver, behöver hållbarhet vara ett verksamhetsansvar som styrs av ledande beslutsfattare och chefer. **KALMAR**s klimatstyrgrupp består av ett tiotal förvaltnings- och bolagschefer. Klimatomställningsarbetet i **MALMÖ** styrs på strategisk nivå av två grupper. Den ena samlar representanter för stadens alla förvaltningar under ledning av miljöförvaltningen och ansvarar för kommunorganisationens eget omställningsarbete; den andra består av direktörerna från de tekniska förvaltningarna och har ansvaret för utvecklingen av den övergripande lokala omställningsprocessen.

Till omställningsteamerna är också stödfunktioner ofta kopplade, med uppgift att stötta i frågor som uppföljning, lärande, analyser, innovationsinsatser, testmiljöer och upphandling.

OMRÅDEN FÖR GEMENSAM KRAFTSAMLING

- Fortsatt erfarenhetsutbyte kring styrkor och utmaningar med olika organisationslösningar.

SARA MODIG
Analytiker, Viable Cities

SOFIE SANDIN LOMPAR
Analytiker, Viable Cities

VIABLE CITIES INSIKT ger kortare analyser av insatser som görs inom programmet, till exempel de Klimatkontrakt 2030 som uppdateras av 2030-städerna varje år.

VIABLE CITIES UTBLICK ger omvärldsanalyser av områden som är av stor vikt för en snabbare klimatomställning i städer.

VIABLE CITIES – ett innovationsprogram för klimatneutrala städer som får stöd av Energimyndigheten, Vinnova och Formas.
viablecities.se

